

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
BESLUIT

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot de kwaliteit, kwantiteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie

Samenvatting

Met dit besluit wordt de nieuwe Europese drinkwaterrichtlijn omgezet die de focus legt op een op een risicobeheer van bron tot kraan, een verbetering van de toegang tot veilig drinkwater voor iedereen, op de promotie van leidingwater en op een betere informering van het grote publiek over de openbare waterbevoorrading. Gelet op de reeds zeer gedetailleerde invulling van de richtlijn is de vrije beleidsruimte beperkt. Het huidige beleid inzake de kwantitatieve aspecten van de openbare waterbevoorrading wordt verder gericht uitgewerkt. Algemeen wordt ingezet op het verhogen van het inzicht in de werking van de openbare waterleveranciers, op een verhoogde mate van sturing vanuit de Vlaamse overheid en op de ontwikkeling van het instrumentarium voor de sturing en opvolging.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De Europese drinkwaterrichtlijn - of voluit RICHTLIJN (EU) 2020/2184 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 16 december 2020 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water - moet omgezet worden in Vlaamse regelgeving. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/LSU/?uri=CELEX:32020L2184>)

Het huidige drinkwaterbesluit (besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2002 houdende reglementering inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie) is een gedeeltelijke omzetting van de vorige Europese drinkwaterrichtlijn (98/83/EG). De bepalingen uit de richtlijn rond de voedingsbedrijven en flessenwater zijn federale materies. Het Vlaamse drinkwaterbesluit bevat naast kwaliteit ook aspecten rond kwantiteit en leveringszekerheid. Deze aspecten blijven behouden.

////////////////////////////////////

naar alle in het besluit toegewezen taken en opdrachten aan de waterbedrijven (de openbare waterleveranciers).

Artikel 2

Dit artikel bevat de definities.

Hier zijn de definities – alfabetisch geordend – overgenomen uit de richtlijn en uit het bestaande drinkwaterbesluit.

Nieuw is de opdeling van de waterleverancier in openbare, private en eigen waterleverancier. De waterleverancier in dit besluit levert water bestemd voor menselijke consumptie. Deze opdeling is relevant gelet op het verschil in verplichtingen die gelden.

De definitie van titularis wordt beperkter ingevuld (saneringsnetwerk is niet opgenomen gezien dit geen onderdeel uitmaakt van dit besluit).

Naast de openbare moeten nu ook de private waterleveranciers voorzien in een nooddrinkwater- en noodwatervoorziening.

Voor de eenduidigheid is er ook een definitie opgenomen van *levering van water*, *watervoorzieningssysteem* en *openbaar waterdistributienetwerk*.

Artikel 3

Dit artikel is een overname van het bestaande drinkwaterbesluit en gelijklopend met het artikel 2.2.1. §1² uit het decreet Integraal waterbeleid. Gezien in Vlaanderen de verplichting geldt van hergebruik van hemelwater (via de gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater) én de nieuwe ontwikkeling rond hergebruik, is het belangrijk dat in de wetgeving expliciet wordt opgenomen dat de waterleverancier ervoor zorgt dat dit tweedecircuitwater niet gebruikt kan worden voor menselijke consumptie, of voor toepassingen waarbij door blootstelling ziekte- of gezondheidseffecten kunnen veroorzaakt worden.

In dit artikel is er een duidelijke link met de keuring van de waterinstallaties: binneninstallatie, niet-aangesloten binneninstallatie en installatie voor tweedecircuitwater. Die keuring van de waterinstallaties³ is opgenomen in het besluit Vlaamse regering van 8 april 2011 – het algemeen waterverkoopreglement.

Hoofdstuk 2. Kwaliteitsaspecten levering water bestemd voor menselijke consumptie

Dit hoofdstuk verzamelt alle aspecten rond de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie.

Dit hoofdstuk is opgedeeld in volgende afdelingen:

- Afdeling 1. Algemene bepalingen kwaliteit
- Afdeling 2. Aanleg en eerste ingebruikname van nieuwe watervoorzieningssystemen
- Afdeling 3. Risico-gebaseerde benadering
- Afdeling 4. Monitoring
- Afdeling 5. Herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik
- Afdeling 6. Afwijkingen

Dit is dezelfde opdeling als in de Europese richtlijn met uitzondering van *Afdeling 2. Aanleg en eerste ingebruikname van nieuwe watervoorzieningssystemen*.

Afdeling 1. Algemene bepalingen kwaliteit

Artikel 4

² Tweedecircuitwater moet stromen in een afzonderlijk circuit, afgescheiden van het huishoudelijk leidingnet van water bestemd voor menselijke consumptie. Op plaatsen binnenshuis waar water bestemd voor menselijke consumptie kan worden aangewend, mag er geen afname mogelijk zijn van tweedecircuitwater dat zou kunnen worden aangewend als water bestemd voor menselijke consumptie, tenzij de nodige voorzorgen genomen werden.

³ <https://www.vmm.be/water/bouwen/keuringen/keuring-waterinstallaties>

////////////////////////////////////

- beter zicht krijgen op diegenen die geen toegang hebben tot drinkwater en de toegang voor hen verbeteren;
- gebruik van kraanwater bevorderen door
 - o tappunten te voorzien in openbare ruimtes (binnen en buiten);
 - o bewustmakingsacties, aanmoedigen van gebruik van kraanwater.

De groep van kwetsbare mensen en de gemarginaliseerden mensen mogen we niet vergeten. Deze specifieke doelgroepen worden nu ook meegenomen in het Vlaams armoedebelid. De Europese richtlijn geeft een opsomming mee (in 35 van de preambule) dat ten minste volgende groepen deel uitmaken van deze doelgroepen: vluchtelingen, nomadische gemeenschappen, dak- en thuislozen en minderheidsculturen zoals de Roma en Travellers, ook als zij sedentair leven. Deze opsomming is dan ook opgenomen in het besluit.

Om invulling te geven aan de richtlijn is er voor gekozen om te werken via actieprogramma's:

- een actieprogramma om de toegang tot drinkwater te bevorderen
- een actieprogramma om kraanwater te promoten

De waterbedrijven zorgen voor een input. De waterbedrijven hebben een belangrijke link met de gemeenten: zij voorzien, in de opdracht van de gemeente, de inwoners van drinkwater via een openbaar waterdistributienetwerk.

Paragraaf 1 geeft de waterbedrijven de opdracht om om de 5 jaar (eerste keer uiterlijk één jaar de inwerkingtreding) een evaluatie te maken over de toegang tot water.

De keuze om een evaluatie te vragen om de 5 jaar is gekoppeld aan de 5 jarige cyclus van het Vlaams actieplan armoedebestrijding (VAPA)¹⁴. Het huidige VAPA loopt voor de periode 2020 tot 2024.

Wat de evaluatie moet bevatten, valt uiteen in twee delen. De analyse rond de aansluitbaarheid is een duidelijke opdracht voor de waterbedrijven. Deze analyse gebeurde een eerste keer in het kader van het Putwateractieplan. Een actualisatie dringt zich op. Naast de zuiver technische analyse (a en b), is er ook mee opgenomen om een informatiecampagne uit te werken om niet aangeslotenen te overtuigen om aan te sluiten of de alternatieve bronnen te gebruiken.

De tweede analyse gaat specifiek over de toegang tot water van de specifieke doelgroep. Voor deze analyse zijn de stakeholders belangrijk. Vandaar dat hier ook een stakeholdersanalyse deel van uitmaakt. De toegang tot water is een transversaal verhaal. Zo zijn verschillende diensten van de gemeenten betrokken – ook de OCMW's, maar ook andere overheden¹⁵ en andere samenwerkingsverbanden (vzw's). Ook in het kader van de hemelwater- en droogteplannen werkt men met zo'n stakeholderanalyse. De ondersteuning van deze analyse door de gemeenten is bij deze dan ook een logisch gevolg.

Op basis van de input van de waterbedrijven maakt de bevoegde entiteit Leefmilieu in overleg met alle betrokkenen die een rol kunnen spelen, een actieprogramma op (paragraaf 2). Gelet op mogelijke betrokkenheid van heel wat andere beleidsdomeinen – en in de eerste plaats van beleidsdomein Welzijn maar ook Onderwijs, Sport, Cultuur, ..., wordt dit actieplan voorgelegd aan de Vlaamse regering.

In paragraaf 3 is opgenomen dat de waterbedrijven de acties uitvoeren. Dit kan gebeuren door een samenwerkingsverband. Hier denken we in de eerste plaats aan AquaFlanders.

¹⁴ Opgenomen in artikel 5 van het decreet betreffende de armoedebestrijding van 21 MAART 2003

¹⁵ Zoals Agentschap Zorg en gezondheid ([link](#)), Vlaamse logo's (zie [link](#)), Vlaams instituut gezond leven ([zie link](#))

////////////////////////////////////

Artikel 27

In artikel 27 is de meldingsverplichting en de acties opgenomen die het waterbedrijf moet doen in geval van een ernstige bedreiging voor de continuïteit van de waterlevering vanuit kwantitatief oogpunt. Via dit artikel kan de minister, de gouverneur of in uitzonderlijke gevallen de burgemeester, tijdelijke beperkingen op het gebruik van kraanwater opleggen. Dit artikel werd als laatste wijziging van het drinkwaterbesluit (18 oktober 2019) ingevoerd als artikel 14/1 en wordt dan ook overgenomen.

Artikel 28

Net zoals bij kwaliteitsproblemen, moet voor de kwantiteitsproblemen een evaluatienota opgemaakt worden. Dit is een overname van het drinkwaterbesluit (artikel 15 §7.)

Artikel 29

De nieuwe richtlijn legt een focus op lekverliezen en vraagt de lidstaten om een beoordeling te maken van de lekverliezen en de opties om deze verder terug te dringen te evalueren. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de ILI-meetmethode ("infrastructural leakage index" of "ILI") of een andere geschikte methode.

Uiterlijk op 12 januari 2028 legt de Commissie een drempel vast. Wordt die niet gehaald worden, dan moet Vlaanderen een actieplan indienen.

In de Blue deal werd voor de ILI een streefwaarde van 0,5 opgenomen.

In de wetgeving is opgenomen dat:

- 6 maanden na goedkeuring van het besluit elke openbare waterleverancier
 - o een beoordeling heeft van het lekverlies, en een streefdoel vastgelegd heeft voor reductie van lekverliezen
 - o een actieplan heeft met een inschatting van de eraan gekoppelde uitgaven
- aanpassingen aan het streefdoel om lekverliezen terug te dringen, kunnen een bijsturing van het tariefplan impliceren
- jaarlijks de ILI gerapporteerd wordt met overzicht van de uitgevoerde investeringen en van desgevallend een bijgestuurd actieplan

Artikel 1 §3 geeft de bevoegde minister het mandaat om KPI's en doelstellingen vastleggen. Voor de ILI kan zo de streefwaarde van de Blue deal van 0,5 vastgelegd worden.

Hoofdstuk 4. Informatie aan het publiek

Artikel 30

De Europese richtlijn stipuleert heel duidelijk wat er allemaal moet ontsloten worden en op welke wijze (in de meest geschikte en makkelijk toegankelijke vorm). Het aantal gegevens dat moet worden ontsloten is aanzienlijk en vereist de opmaak van een digitale portaal met een geocomponent.

Er werd de keuze gemaakt dat de waterleveranciers deze taak op zich nemen.

Artikel 31

Dit artikel maakt het mogelijk dat iedereen aan de openbare waterleverancier gratis passende en recente informatie kan opvragen over de kwaliteit van het drinkwater.

Ook dit is een overname van de Europese richtlijn.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Artikel 32

//

Dit artikel geeft aan de bevoegde entiteit Leefmilieu de taak om in staan voor de rapportering aan Europa van een hele reeks van cijfers en informatie over de implementatie van de richtlijn.

Artikel 33

Dit artikel heft het drinkwaterbesluit van 13 december 2002 op.

Artikel 34

Artikel 34 geeft de beide bevoegde ministers de opdracht om dit besluit uit te voeren.

Bijlage I Parameters en parameterwaardes (a), aandachtstoffen en richtwaarde (b)

Deze bijlage is opgedeeld in twee blokken. In Vlaanderen zijn er naast parameters ook aandachtstoffen en richtwaarden.

Bijlage Ia - Parameter en parameterwaarde die worden gebruikt om de kwaliteit van water bestemd voor menselijke consumptie te beoordelen bestaat uit 5 delen:

DEEL A - Microbiologische parameters

DEEL B - Chemische parameters

DEEL C - Indicatorparameters

DEEL D - Aanvullende parameters

DEEL E - Relevante parameters voor de risicobeoordeling van huishoudelijke leidingnetten

Voor de eerste 3 delen is dit een bijna een 1 op 1 overname van de Europese richtlijn, afgestemd op het huidige drinkwaterbesluit. DEEL D bevat aanvullende parameters die informatie geven over de karakteristieken van het drinkwater.

Belangrijke nieuwe chemische parameter – opgenomen onder DEEL B - is PFAS. In de Vlaamse wetgeving zijn beide opties en de bijhorende parameterwaarde die opgenomen zijn in de Europese richtlijn overgenomen nl. *Som van PFAS* en *PFAS-totaal*.

PFAS-totaal is de som van alle individuele perfluorverbindingen die opgenomen zijn in de WAC/IV/A/025.

Som van PFAS is de som van per- en polyfluoralkylstoffen die risicovol worden geacht voor water bestemd voor menselijke consumptie. Dit is een subcategorie van stoffen onder *PFAS totaal*. Deze som van PFAS bestaat minimum uit 20 stoffen die ook expliciet vermeld zijn in de bijlage.

EFSA publiceerde in 2020 een gezondheidskundige advieswaarde voor de som van 4 individuele PFAS uit de lijst van 20 PFAS. Deze advieswaarde vertaalt zich naar een waarde voor drinkwater van afgerond 4 ng/l. In het VMM-rapport Perfluorverbindingen in drinkwater - 2021²¹ is getoetst aan parameterwaarde voor de som van PFAS uit de Europese richtlijn en aan de waarde die afgeleid kan worden op basis van het EFSA 2020 advies voor 4 PFAS. In grote delen van Vlaanderen voldoet het drinkwater nu al aan de beide toetsingswaarden. In een aantal gebieden wordt de EFSA 2020 advieswaarde op dit ogenblik niet gehaald en beperkt overschreden. Om navolging te geven aan het EFSA 2020 advies wordt een streefwaarde van 4 ng/l voor de EFSA 2020 PFAS opgenomen die verondersteld wordt om binnen een overgangperiode van maximaal 5 jaar te worden nageleefd. Deze overgangperiode is nodig om de waterleveranciers de tijd te geven om hun zuivering aan te passen of andere maatregelen te nemen.

Daarnaast is in het ontwerp bij beide parameters opgenomen dat de bevoegde ministers de vastgelegde parameterwaarde jaarlijks evalueren en rapporteren aan de Vlaamse regering. Indien nodig, worden deze parameterwaarde bijgesteld in het licht van zowel de wetenschappelijke inzichten inzake de effecten van PFAS op de mens als de vooruitgang op vlak van zuiveringstechnieken voor de verwijdering van PFAS uit water. Verder wordt ingezet op het verder

²¹ <https://www.vmm.be/publicaties/perfluorverbindingen-in-drinkwater-2021>

Deel B.4 legt de parameters en bemonsteringsfrequentie vast voor drinkwater dat in flessen of andere verpakking geleverd wordt, bijvoorbeeld door de waterbedrijven na een calamiteit, door de civiele bescherming, ...dus in het kader van een niet-commerciële activiteit.

Het laatste deel - Deel B.5 gaat over de operationele monitoring. In dit deel zijn ook bedrijfsparameters opgenomen. Dit is een overname van Bijlage II Monitoring Deel A – lid 3 van de Europese richtlijn.

Deel C - Risicobeoordeling en risicobeheer van het watervoorzieningssysteem (overname van Deel C van de richtlijn) is een nieuw deel dat toegevoegd wordt in de richtlijn door de opname van de risicobeoordeling in artikels 8 en 9 die nu niet meer optioneel is. Deze risicobeoordeling is echter niet nieuw in de Vlaamse drinkwaterwetgeving.

DEEL D - Steekproefmethoden en plaatsen van monsterneming is ook een overname van de Europese richtlijn.

Bijlage III Specificaties voor de analyse van parameters

Deze bijlage is opgedeeld in een DEEL A - microbiologische parameters en een DEEL B - chemische parameters en indicatorparameters. Voor beiden zijn prestatiekenmerken gespecificeerd. In de opmerking bij tabel 1 is de meetonzekerheid gedefinieerd.

Bijlage IV Informatie voor het publiek

De informatie die aan het publiek ter beschikking gesteld wordt, is in deze bijlage gespecificeerd. Voor de openbare waterleverancier is dit opgesomd in DEEL A, voor de private waterleverancier in DEEL B. De opsomming is overgenomen uit de richtlijn. Voor de private waterleverancier is de lijst beperkt tot de 5 relevante aspecten.

Bijlage V Informatieoverdracht over het toezicht op de implementatie van dit besluit

Dit is een overname van het artikel van de richtlijn.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het gunstig advies van IF werd bekomen op 22 juni 2022. Het begrotingsakkoord is niet vereist.

Behoudens een budgettaire impact die gekoppeld is aan de invulling die door Europa gevraagd wordt rond de toegang tot drinkwater en dan specifiek het voorzien van binnen- en buitentappunten op openbare locaties en in (overheids)gebouwen, is er geen impact te verwachten van dit besluit op het budget van de Vlaamse overheid. Er is voorzien in de opmaak van een actieprogramma voor het verbeteren van de toegang tot drinkwater in uitvoering van dit besluit. Het ambitieniveau zal in kader van de opmaak van dit actieprogramma worden vastgelegd in dialoog met de relevante administraties binnen de VO en in evenwicht met de beschikbare middelen.

De implementatie van de richtlijn voorziet in extra en meer intensieve uitvoer van het takenpakket- cf. opgesomd onder item C impact op het personeel van de Vlaamse Overheid. Het voorzien van externe expertise ter ondersteuning van de bevoegde entiteiten wordt beoogd voor

////////////////////////////////////

